

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

7 februari 2003

ONTWERP VAN DECREET

**tot wijziging van het decreet van 30 juni 1993
houdende bescherming van het archeologisch patrimonium**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
uitgebracht door de heer Dany Vandenbossche**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jos Stassen.

Vaste leden :

de heren Carl Decaluwe, Bart De Smet, Eddy Schuermans,
mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Karlos Callens, Frans De Cock, Peter Gysbrechts,
Marino Keulen ;

de heer Wilfried Aers, mevrouw Niki De Gryze, de heer
Miel Verrijken ;

de heren Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Herman Lauwers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Luc Martens,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Gilbert
Vanleenhove ;

de heren Jozef Browaeys, André Denys, Jacques Devolder,
Paul Wille ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Felix Strackx ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwerkerke ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1440 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken	4
1.1. Situering van het decreet van 30 juni 1993	4
– Werking van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP)	4
– Beschermen van waardevolle archeologische zones of sites	4
– Remediëren aan enkele belangrijke technische tekortkomingen van het decreet van 30 juni 1993	4
1.2. Aanpassingen met betrekking tot de beschermingsprocedure	5
1.3. Hervorming van de administratie met het oog op een uniform en geïntegreerd beleid ...	6
2. Algemene bespreking	6
2.1. Algemene evaluatie van het voorliggende ontwerp van decreet	6
2.2. Vraag tot een gecoördineerd beleid	7
2.3. Opstellen van een Centrale Archeologische inventaris en de bezwaren van de detecto-ramateurs	7
2.4. De Kogge	8
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	9
4. Eindstemming	10
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	11

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Media en Sport vergaderde op 16 en 30 januari 2003 over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium.

Op 16 januari werd het ontwerp van decreet toegelicht door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

Op 30 januari werd de algemene bespreking verdergezet, en volgde de artikelsgewijze bespreking en stemming.

Op 16 januari 2003 werd ook een vraag om uitleg gesteld door mevrouw Margriet Hermans tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over detectoramateurs en metaaldetectie. De tekst hiervan werd opgenomen in de handelingen (*Hand. VI. Parl. 2002-2003, nr. C97*).

1. TOELICHTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN

1.1. Situering van het decreet van 30 juni 1993

– *Werking van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP)*

De minister stelt dat de Vlaamse regering het decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium op 30 juni 1993 heeft bekrachtigd. Dit decreet is het eerste goedgekeurd regelgevend initiatief inzake de zorg voor ons archeologisch erfgoed. Tevens werd met dit instrument in grote mate uitvoering gegeven aan de Conventie van Malta (La Valetta 1992) van de Raad van Europa. Ondertussen is het decreet ongeveer 8 jaar van kracht en kunnen aan aantal belangrijke vaststellingen gedaan worden.

Vooreerst werd de werking van het Instituut voor het Archeologische Patrimonium (IAP) in belangrijke mate op basis van dit decreet uitgebouwd. Zo wordt het Instituut in toepassing van de beheersbepalingen systematisch betrokken bij grote infrastructuurwerken. Het decreet voorziet immers niet alleen een meldingsplicht bij archeologische vond-

sten maar houdt ook in dat bij werken die door of in opdracht van overheden plaatsvinden, aan het Instituut voorafgaandelijk een (bindend) advies dient gevraagd te worden. Concrete voorbeelden zijn of waren de werken aan het Deurganckdok in Beveren, de werkzaamheden in de Verdrongen Weiden in Ieper of de aanleg van de Hoge Snelheidslijn in Vlaams-Brabant en Antwerpen.

– *Beschermen van waardevolle archeologische zones of sites*

Tevens voorziet het decreet de mogelijkheid om waardevolle archeologische zones of sites – naar analogie met ons bouwkundig en landschappelijk patrimonium – te beschermen en hiervoor aldus een specifiek, adequaat beheerskader op te zetten.

Omdat de aandacht en de middelen van het Instituut wat de toepassing van het archeologisch beleids- en beheersinstrumentarium betreft, in het bijzonder naar het archeologisch (doorgaans nood-)onderzoek uitgaan, werden er sinds de inwerkingtreding van het decreet nog geen archeologische zones of sites beschermd. Nochtans blijft deze optie, zoals initieel voorzien in 1993, van groot belang. Niet alleen ter vrijwaring van belangrijke archeologische monumenten, maar tevens om het onderzoek van belangrijke sites preventief te kunnen sturen. Op dit ogenblik is vaak slechts naar aanleiding van geplande werken een snel en te beperkt archeologisch onderzoek mogelijk. Hierdoor verdwijnen nog steeds belangrijke archeologische monumenten en gaat de informatie die ze ons over ons verleden konden vrijgeven, onherroepelijk verloren. Het bodemarchief is immers de essentiële informatiebron voor alle beschavingen. Bijna 99 % van de bewoningsgeschiedenis van Vlaanderen kan alleen via informatie gedocumenteerd en onderzocht worden, vermits slechts voor de laatste 2000 jaar daarnaast ook andere (zoals geschreven) bronnen beschikbaar zijn.

– *Remediëren aan enkele belangrijke technische tekortkomingen van het decreet van 30 juni 1993*

Bij de voorbereiding van enkele beschermingsdossiers voor archeologische zones en monumenten bleek volgens de minister recentelijk dat het decreet enkele belangrijke technische tekortkomingen bevat.

Zo is de terminologie inzake beschermde archeologische zones en monumenten verwarrend, zijn de te betekenen instanties niet aangepast aan de administratieve situatie, en is bovendien de regelge-

ving inzake de ruimtelijke ordening ondertussen ingrijpend veranderd. Bovendien blijken de interactie en integratie van het beschermingsbeleid van het archeologisch erfgoed met dat van de monumenten en landschappen belangrijker dan gedacht. De site van het Prinsenhof te Gent of het Komgrondegebied van Lampernisse te Alveringem en Diksmuide zijn hiervan goede voorbeelden.

Om deze redenen is het dringend noodzakelijk om het decreet van 30 juni 1993 aan te passen zodat een actief geïntegreerd beschermingsbeleid mogelijk wordt met een daaraan aangepast beheer.

De minister deelt mee dat ondertussen werd gestart met de creatie van de Centrale Archeologische Inventaris (afgekort C.A.I.). Deze inventaris wordt het resultaat van een samenwerkingsverband tussen de verschillende instellingen die actief zijn inzake archeologisch onderzoek, met name de universiteiten van Gent en Leuven, de provincies, de steden Antwerpen, Brugge en Gent, de Archeologische Dienst Waasland en het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium. Deze inventaris zal niet alleen de basis vormen voor het beschermingsbeleid maar moet tevens aanleiding geven tot een integratie van het archeologisch beleid in de ruimtelijke ordening. Op dit ogenblik wordt bij de opmaak van de ruimtelijke structuur- en uitvoeringsplannen nog onvoldoende rekening gehouden met de potentiële aanwezigheid van archeologisch erfgoed. Hierdoor komt de adviesverlening vaak te laat en met te weinig impact om de informatie over ons erfgoed te vrijwaren.

Eenmaal het project 'Centrale Archeologisch Inventaris' de archeologische waarden van de ruimte in Vlaanderen in kaart heeft gebracht – én om dit te versnellen werd recentelijk nog aan het Instituut meegegeven dat deze inventarisatieopdracht toprioriteit dient te genieten – dienen de hierbij opgedane ervaring en inzichten aanleiding te geven én de basis te vormen voor een grondige en globale herziening van het decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, én dit in functie van een betere – zoals gestipuleerd in de Conventie van Malta – integratie in de ruimtelijke planning.

In afwachting van deze herziening zijn echter – zoals eerder aangegeven – enkele dringende technische aanpassingen van het archeologie-decreet noodzakelijk. Dit decreet wil hier uitvoering aan geven.

De voorgestelde aanpassingen hebben allemaal betrekking op de zeer dringende uitvoering van het

beschermingsbeleid en behelzen twee aspecten : technische aanpassingen en correcties aan de beschermingsprocedure zelf en de toewijzing van het beschermingsbeleid aan de administratie.

1.2. Aanpassingen met betrekking tot de beschermingsprocedure

De belangrijkste aanpassing inzake de beschermingsprocedure is de betekening. In het decreet van 30 juni 1993 werd de betekening gericht aan de ministers zelf die voor de verschillende betrokken sectoren bevoegd zijn in plaats van de administraties zelf. Dit kan niet de bedoeling zijn. Bovendien is de betekening voorzien van de federale minister bevoegd voor justitie. Dit creëert niet alleen een mogelijk bevoegdheidsconflict (aangezien een federale minister zich moet uitspreken over een regionale materie), maar is bovendien niet relevant aangezien bijvoorbeeld de betrokken kerkfabrieken zelf rechtstreeks betekend zullen worden. Overigens wordt het ministerie van justitie evenmin betekend bij beschermingen als monument wat dezelfde rechtskracht en -gevolgen heeft voor de betrokken gemeentebesturen en kerkfabrieken.

De gebruikte terminologie voor het beschermd erfgoed in de artikels die betrekking hebben tot de definitieve bescherming zou verwarring kunnen zaaien. Bij de ontwerpen van lijst wordt immers gesproken over voor bescherming vatbare 'archeologische zones en monumenten'. Bij de definitieve bescherming worden echter lijsten van 'beschermdde archeologische goederen' vermeld. Alhoewel op basis van de definitie 'beschermdde goederen' zowel archeologische zones als archeologische monumenten kunnen bevatten, is het door de gebruikte terminologie niet meer duidelijk welke archeologische zones of monumenten uit de ontwerpen van lijst bedoeld worden. Het is aangewezen om dezelfde terminologie bij de definitieve bescherming als bij de ontwerpen van lijst te hanteren.

Tenslotte is het volgens de minister dringend nodig om de definitie inzake archeologische zones aan te passen. In principe kunnen op basis van het huidige decreet enkel deze percelen beschermd worden waarvan men zeker is dat er zich archeologische monumenten op bevinden. Gelet op de eigenschap van het archeologisch erfgoed dat het zich – meestal – onder de oppervlakte bevindt en bijgevolg onzichtbaar is, weet men nooit met zekerheid welke percelen effectief archeologische monumenten bevatten en welke niet. Bovendien is de samenhang tussen de archeologische monumenten even belangrijk. Belendende percelen waarop geen ar-

cheologische monumenten liggen maar die deel uitmaken van een groter ruimtelijk complex, maken evenzeer deel uit van het archeologisch erfgoed. Tenslotte is het belangrijk bij de bescherming van archeologische zones dat verdere aftakeling van het gebied door bijvoorbeeld erosie kan voorkomen worden. Daartoe kan het noodzakelijk zijn om een bufferzone te integreren in de archeologische zone om het archeologische erfgoed effectief te beveiligen. Een gelijkaardige benadering is trouwens terug te vinden in het decreet tot bescherming van landschappen.

Het is volgens de minister bijgevolg duidelijk dat archeologische zones moeten kunnen beschermd worden zonder dat de exacte locatie van de archeologische monumenten gekend is (aangezien daar opgravingen voor nodig zijn, wat juist vermeden moet worden), op basis van prospectie en secundaire bronnen en met behoud van de ruimtelijke samenhang tussen de verschillende archeologische monumenten.

1.3. Hervorming van de administratie met het oog op een uniform en geïntegreerd beleid

Even belangrijk als de procedure zelf is een goede organisatie van het beschermingsbeleid. Daarbij is het belangrijk dat een uniform en geïntegreerd beleid wordt gevoerd voor de beschermde monumenten, landschappen als de beschermde archeologische zones en monumenten. Elk bouwkundig beschermd monument of beschermd cultuurlandschap is immers de facto eveneens een archeologisch monument of archeologische zone. Daarenboven zijn de procedures grotendeels gelijklopend en heeft de bestuurlijke entiteit bevoegd voor monumenten en landschappen een lange ervaring met deze beschermingsprocedures.

Nog te vaak worden volgens de minister beheersmaatregelen inzake monumentaal, landschappelijk en archeologisch erfgoed naast elkaar genomen. Ook inzake onderzoek en kennisbeheer zijn synergieën mogelijk gelet op de complementaire aard van deze disciplines die samen het onroerend cultureel erfgoed vormen.

Overigens worden de vergunningen aan derden inzake archeologisch onderzoek op dit ogenblik gegeven door een instelling die zelf participeert in het onderzoek. Dit laat niet alleen belangenvermenging vermoeden, hetgeen van meetaf aan tot spanningen tussen de verschillende actoren in het archeologische veld heeft geleid maar is evenzeer juridisch niet aangewezen.

Daarom meent de minister dat het noodzakelijk is om enerzijds het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium zich als wetenschappelijke instelling duidelijker te laten toespitsen op onderzoek en kennisgaring inzake het archeologisch erfgoed. In het kader van Beter Bestuurlijk Beleid zal deze wetenschappelijke onderzoeks- en kennisopdracht immers uitgebreid worden met het onderzoek naar de andere onroerende erfgoedwaarden, namelijk van ons bouwkundig en landschappelijk patrimonium.

Anderzijds dringt vanuit de realiteit de nood zich op om beleidsuitvoering inzake archeologische beschermingen en beheer bij een administratieve entiteit, met name de Afdeling Monumenten en Landschappen, onder te brengen.

Met deze bijsturing, die reeds bij de voorbereiding van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium door ondermeer de universiteiten en sommige stedelijke archeologische diensten werd bepleit, wordt de positie van het Archeologisch Instituut in het archeologische landschap veel doorzichtiger.

Deze nood aan een veel grotere afstemming tussen monumentenzorg, landschapszorg en archeologische monumentenzorg door de diverse beschermings- en beheersinstrumenten in de toekomst op een meer adequate en geïntegreerde wijze in te zetten is overigens een algemene Europese vaststelling. Zeer recent werd bijvoorbeeld een gelijkaardige hervorming gerealiseerd in Hongarije maar ook onder meer in Frankrijk maakt het beheer voor het archeologisch erfgoed deel uit van de 'Direction de l'Architecture et de Patrimoine' terwijl een aparte staatsdienst instaat voor het onderzoek. In Wallonië werden monumenten- en landschapszorg en archeologie geïntegreerd in één bestuurlijke entiteit. In Nederland is momenteel een reorganisatie bezig.

2. ALGEMENE BESPREKING

2.1. Algemene evaluatie van het voorliggende ontwerp van decreet

De heer Johan Sauwens onthaalt het voorliggende ontwerp van decreet vrij positief. Het is een verdere verfijning van het decreet van 1993. Enerzijds worden de begrippen 'archeologisch monument en archeologische zone' verfijnd, en wordt de term 'beschermde archeologische goederen' vervangen door beschermde archeologische monumenten en zones. De vrees van sommigen dat heel Vlaanderen

in een beschermd monument zou veranderen is hierbij ongegrond.

De heer Johan Sauwens stemt er ook mee in dat de opdracht van het IAP verder wordt afgebakend en verfijnd tot zijn eigen wetenschappelijke opdracht van het verzamelen van kennis en onderzoek. Bovendien is het goed om het beschermingsbeleid over te dragen naar de administratie Monumenten en Landschappen. Vooral omdat de bekommernis voor het archeologisch patrimonium op deze wijze wordt meegegeven aan een breder netwerk.

Ook de correctie in verband met de “ontwerpen van lijst” en de aanpassing betreffende de kennisgeving zijn voor de spreker daadwerkelijke verbeteringen van de procedure.

De heren Marino Keulen, Jo Vermeulen en Dany Vandenbossche sluiten zich hierbij aan. Zij benadrukken het belang van goede procedures omtrent de bescherming van het archeologisch patrimonium en hopen dat dit decreet opnieuw een stap in de goede richting zal zijn.

De heer Jos Stassen vindt het belangrijk dat dit decreet een aantal begrippen in alle duidelijkheid aflijnt. Het IAP speelt een belangrijke rol in het wetenschappelijk onderzoek rond het archeologisch patrimonium. Het is dan ook een goed beleid om het IAP zich hierop te laten concentreren, en dit te scheiden van het concrete vergunningenbeleid.

2.2. Vraag tot een gecoördineerd beleid

De heer Johan Sauwens merkt op dat Vlaanderen als grootste bouwheer in de regio zelf het voorbeeld zou moeten geven inzake de correcte naleving van de procedures, met het oog op een optimaal respect voor het nog niet ontgonnen archeologisch patrimonium. De werken die bijvoorbeeld worden uitgevoerd door Openbare Werken, Aquafin, voor het herinrichten van fietspaden dorpen en stadskernen, en voor de aanleg van gescheiden rioeringen zouden allemaal moeten verlopen conform interne instructies die het IAP van bij het begin van de procedures mee betrekken. Op deze wijze zouden ook de lastenboeken kunnen worden opgesteld conform de wensen van het IAP. Concrete bouwvergunningen zouden pas mogen worden afgegeven als met deze instructie rekening werd gehouden.

De minister wijst erop dat in de Conventie van Malta (La Valetta) van 1992 reeds is opgenomen dat de overheden bij de infrastructuurwerken reke-

ning moeten houden met de regels van de zorgvuldigheid en de zorg voor het archeologisch patrimonium. Het is inderdaad nodig om deze regels te benadrukken zodat zij binnen de verschillende departementen worden omgezet in standaardprocedures die rekening houden met deze bezorgdheid. Evident komen departementen als bijvoorbeeld Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken hier in de eerste plaats voor in aanmerking. Het is goed om de betrokken ministers hieraan te herinneren.

2.3. Opstellen van een Centrale Archeologische inventaris en de bezwaren van de detectoramateurs

Mevrouw Margriet Hermans verwijst naar haar vraag om uitleg betreffende de problemen die worden aangekaart door de detectoramateurs die vrezden dat hun hobby in de illegaliteit zal worden gedrukt (*Hand. VI. Parl. 2002-2003, nr. C97*).

De heer Felix Strackx sluit zich hierbij aan. Hij informeert waarom de uitbreiding in de definitie tot “een betekenisvolle bron” nodig is. Dezelfde opmerking geldt voor de uitbreiding van de definitie van de archeologische zone tot “mogelijk aanwezige” archeologische monumenten. Het lijkt alsof heel Vlaanderen nog moet worden onderzocht, en men eigenlijk niet goed weet waar men moet gaan zoeken om iets te vinden.

De heer Wilfried Aers weet dat er een aantal detectoramateurs zijn die het niet zo nauw nemen met de meldingsplicht. Het zou echter verkeerd zijn om omwille van de misdragingen van enkelen, de hele groep over dezelfde kam te scheren. De meeste amateurs respecteren immers de wetgeving en zouden het nooit in hun hoofd halen om op erkende sites te gaan zoeken. Daarvoor is hun respect voor het erfgoed te groot. Over het algemeen beoefenen deze mensen hun hobby op een verantwoorde wijze, met de bedoeling zo weinig mogelijk van het bodemarchief te beschadigen of te vernietigen. Hun werk kan veeleer worden beschouwd als een welkome aanvulling op wat de onderbezette, officiële instanties kunnen realiseren. Hij denkt bijvoorbeeld aan de handvol stedelijke archeologische diensten, die toch ook verdienstelijk werk presteren. Een aantal van die mensen werd trouwens vroeger reeds officieel erkend, omwille van de inspanningen tot bewaring en redding van het archeologische en cultuurhistorische erfgoed. De detectoramateurs werden in november 2002 trouwens op officiële wijze ontvangen op een interessant internationaal colloquium over slagveldarcheologie.

De detectoramateurs beschouwen het voorliggend ontwerp van decreet haast als een oorlogsverklaring. De verfijning van het begrip “archeologische zone” houdt immers het risico in dat ongeveer het hele Vlaams grondgebied als een dergelijke zone kan worden gecatalogeerd. Aangezien Vlaanderen in het Stenen Tijdperk al vrij drukbevolkt was, zou heel het Vlaams bodemarchief vanuit cultuur-historisch oogpunt als waardevol kunnen worden omschreven. Als dit gebeurt, dan zouden de detectoramateurs in het beste geval naar enkele marginale zones worden verbannen, en zich verplicht zien de hobby op te geven. Om de tekst van het ontwerp van decreet op dit vlak enigszins te wijzigen, wordt een amendement aangekondigd.

De heer Marino Keulen erkent de belangen van de detectoramateurs, maar neemt afstand van het doemscenario dat in Vlaanderen een “stand-still” zal worden veroorzaakt die in vele domeinen voor ongewenste neveneffecten zal zorgen. De spreker hoopt dat de administratie voor een goede communicatie zorgt met het veld om dit soort misverstanden uit de wereld te helpen.

De minister erkent dat een goede communicatie met de burger zeer belangrijk is om voorliggend decreet te doen aanvaarden. Daarbij is het belangrijk dat deze informatie snel wordt op gang gebracht. Er circuleren immers reeds allerhande pessimistische scenario's die niet met de waarheid overeenstemmen.

De heer Felix Strackx informeert aansluitend welke timing de minister kleeft op het opstellen van de Centrale Archeologische Inventaris.

De heer Johan Sauwens wijst erop dat deze inventaris nooit helemaal “af” kan zijn. Hij wordt immers voortdurend aangevuld door de resultaten van enerzijds systematische opgravingen, en anderzijds toevallige vondsten. De inventaris kan derhalve enkel indicatief zijn, en nooit definitief gefinaliseerd.

De minister hoopt dat een eerste ontwerp van archeologische waardenkaart eind 2003 zal worden geïndigd. Hij voegt eraan toe dat de inventaris niet willekeurig kan worden opgesteld. Vlaanderen zal dus als geheel nooit in deze inventaris worden opgenomen. Het inbrengen van zones moet gemotiveerd en behoedzaam verlopen. Deze motivering moet door bevoegde diensten worden afgeleverd, gesteund op wetenschappelijke informatie. Dit kunnen eventueel ook zeer sterke vermoedens zijn,

want zolang men niets gevonden heeft kan men ook de exacte vindplaats van een archeologisch monument niet bepalen. Lukrake en lichtzinnige afbakeningen zijn echter uitgesloten. Anderzijds is het duidelijk dat Vlaanderen doorheen de eeuwen druk bewoond is geweest, en dat de bodem tot op heden op heel wat plaatsen een schat aan informatie bevat. Het decreet moet derhalve de mogelijkheid bieden om het archeologisch erfgoed zorgvuldig vast te leggen, te ontleden en te bewaren.

De uitbreiding van de definities is volgens de minister enkel en alleen ingegeven om het recent archeologisch bodemarchief te kunnen meenemen in het beheer. De interactie en integratie van het beschermingsbeleid van het archeologisch erfgoed met dat van de monumenten en landschappen is immers belangrijker dan gedacht. De site van het Prinsenhof te Gent, of het Komgrondegebied van Lampernisse te Alveringem en Diksmuide zijn hiervan goede voorbeelden. Het is niet de bedoeling dat de overheid vanuit een ivoren toren elke centimeter vastlegt als archeologische zone, en er elke mogelijke ingreep op hypothekeert.

De heren Jos Stassen en Johan Sauwens vinden deze toelichting zeer belangrijk om de pessimistische visie van de detectoramateurs op het decreet te nuanceren.

De heer Johan Sauwens wijst erop dat Wallonië meer dan Vlaanderen investeert in zijn archeologisch patrimonium. Dit genereert een eigen economie waarbij vele Vlaamse archeologen worden ingehuurd. Er ontstaan ook privé-bedrijven van gediplomeerde archeologen die op basis van prestaties worden vergoed.

2.4. De Kogge

De heer Johan Sauwens informeert naar de stand van zaken in verband met de conservering van “De Kogge” die enkele jaren geleden in het Waasland werd opgegraven.

De minister deelt mee dat De Kogge nog steeds in een container wordt bewaard onder ideale omstandigheden om verpulvering te voorkomen door te snelle uitdroging. De besprekingen met ADW en het IAP zijn volop aan de gang, zodat een oplossing kan worden aangeboden op het ogenblik dat De Kogge uit de container kan worden verlost.

3. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 13 stemmen

Artikel 2

Een amendement (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1440/3) voorgesteld door de heer Wilfried Aers en mevrouw Niki De Gryze strekt ertoe in de bij 2° voorgestelde tekst van 3°, op de derde regel, het woord “mogelijk” te schrappen.

De indieners stellen dat de aangepaste omschrijving veel duidelijker is. Bovendien wordt het uitgangspunt van het ontwerp van decreet – de optimale bescherming van het Vlaams patrimonium – hierdoor geenszins aangetast. Ten aanzien van de detectoramateurs lijkt dit een eerbaar compromis.

De heer Jo Vermeulen is verwonderd over het voorstel van het Vlaams Blok. Het archeologisch onderzoek is net een zoektocht naar wat aanwezig “zou kunnen zijn”. Indien men het woord “mogelijke” zou weglaten, zou men nog enkel de bestaande archeologische sites beschermen. Dit geeft dus geen enkele bescherming aan de nog te ontdekken sites. En aangezien de meeste archeologische vondsten zich onder de grond bevinden, is het woord “mogelijke” in dit verband niet onbelangrijk.

De minister is het eens met de stelling van de heer Vermeulen. Ook hij pleit voor het behouden van de oorspronkelijke definitie. Het is uiteraard niet de bedoeling om heel Vlaanderen als een archeologische zone vast te leggen. De afbakening wordt trouwens op de lopende centrale archeologische inventarisering gebaseerd. Dit heeft niets te maken met de populistische stelling dat mensen nergens nog met een detector zullen mogen rondlopen. Dit gerucht strookt niet met de werkelijkheid.

Het amendement wordt verworpen met 11 stemmen tegen twee.

Artikel 2 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen twee.

Artikel 2bis (nieuw)

Een amendement (stuk 1440/2) voorgesteld door de heren Marino Keulen, Dany Vandenbossche, Jos Stassen en Jo Vermeulen strekt ertoe een artikel 2bis (nieuw) in te voegen, dat luidt als volgt :

“Artikel 2bis

In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het tweede lid worden de woorden “bindend advies uit” vervangen door de woorden “advies uit dat bindend is voorzover het voorwaarden oplegt” ;

2° in het derde lid worden de woorden “bindend advies” vervangen door het woord “advies”.”.

De indieners stellen dat het voorliggend ontwerp van decreet enkel technische en administratieve correcties beoogt aan te brengen aan het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, zodat een effectief beschermingsbeleid voor het archeologisch erfgoed kan opgestart worden. Vanuit dit perspectief is eveneens een aanpassing van artikel 5 noodzakelijk. Dit artikel regelt de adviesverlening inzake archeologisch erfgoed bij vergunningsaanvragen, ingediend op grond van artikel 127 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, die een invloed kunnen hebben op de ondergrond. De vergunningsaanvragen betreffen aanvragen van een publiekrechtelijke rechtspersoon of wanneer de aanvragen betrekking hebben op werken, handelingen of wijzigingen van algemeen belang die zo aangewezen zijn overeenkomstig artikel 103.

In de huidige formulering van het decreet kunnen dergelijke vergunningsaanvragen verboden worden zonder dat het archeologisch erfgoed beschermd is of wordt. Dit kan niet de bedoeling van de decreetgever geweest zijn. Wanneer het aanwezige archeologische erfgoed van dermate belang is dat ingrepen waardoor dit erfgoed zou verdwijnen niet gepast zouden zijn, dan dient men de decretaal voorziene beschermingsprocedure te volgen.

Anderzijds is het wel noodzakelijk dat, wanneer een bescherming zich niet opdringt, bij ingrepen in de grond maximaal en onder goede condities, het aanwezige archeologische erfgoed op een wetenschappelijk verantwoorde wijze wordt opgegraven, bestudeerd en ontsloten. Indien dit niet mogelijk

zou zijn, gaat een deel van ons verleden en bijgevolg onze identiteit immers onherroepelijk verloren.

Dit impliceert dat de bevoegde administratie zo spoedig mogelijk bij het planningsproces van ingrepen in de bodem wordt betrokken en dat bij deze ingrepen voorwaarden moeten kunnen gesteld worden zodat het wetenschappelijk onderzoek op een verantwoorde wijze kan uitgevoerd worden. Deze benadering is volgens de indieners overigens conform de conventie van Malta die door de Belgische regering werd ondertekend.

De minister heeft tegen dit amendement geen bezwaar.

Het amendement tot het invoegen van een nieuw artikel 2bis wordt aangenomen met 11 stemmen bij twee onthoudingen.

Artikelen 3 tot en met 11
(vernummerde artikelen 4 tot en met 12)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij twee onthoudingen.

4. EINDSTEMMING

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

De verslaggever,

Dany VANDENBOSSCHE

De voorzitter,

Jos STASSEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 3 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in 2° worden de woorden "de belangrijkste of één van de belangrijkste bronnen" vervangen door de woorden "een betekenisvolle bron" ;

2° de bepaling onder 3° wordt vervangen door wat volgt :

"3° archeologische zone : alle gronden die van wetenschappelijk en cultuurhistorisch belang zijn wegens de mogelijk aanwezige archeologische monumenten, met inbegrip van een bufferzone ;" ;

3° de bepaling onder 8° wordt vervangen door wat volgt :

"8° administratie : de dienst van de Vlaamse regering, bevoegd voor het onroerend erfgoed ;" ;

4° er wordt een 8°bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"8°bis instituut : de wetenschappelijke instelling, bevoegd voor onderzoek met betrekking tot het archeologisch patrimonium ;".

Artikel 3

In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het tweede lid worden de woorden "bindend advies uit" vervangen door de woorden "advies uit dat bindend is voorzover het voorwaarden oplegt" ;

2° in het derde lid worden de woorden "bindend advies" vervangen door het woord "advies".

Artikel 4

In artikel 6, § 3, derde lid, 6°, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Instituut" vervangen door de woorden "de administratie of haar gemachtigde".

Artikel 5

In artikel 8 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden "het Instituut" telkens vervangen door de woorden "de administratie" ;

2° in het tweede lid worden de woorden "het Instituut of zijn gemachtigde" vervangen door de woorden "het instituut, de administratie of zijn gemachtigde".

Artikel 6

Artikel 12 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 12

Het instituut heeft tot taak het beleid inzake bescherming en beheer van het archeologisch patrimonium in het Vlaamse Gewest voor te bereiden en zelf wetenschappelijk onderzoek en studies van dit archeologisch patrimonium te verrichten. Het voert daartoe de door de Vlaamse regering en dit decreet opgelegde opdrachten uit. De Vlaamse regering bepaalt de organisatie, de bevoegdheden en de werking van het instituut."

Artikel 7

In artikel 13 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 worden de woorden "het Instituut" vervangen door de woorden "de administratie" ;

2° § 2 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 2. De ontwerpen van lijst bevatten :

- 1° de omschrijving van de te beschermen goederen ;
- 2° de kadastrale nummers van de percelen waar die goederen zich bevinden ;
- 3° een plan waarop die goederen nauwkeurig worden afgeleid ;
- 4° de redenen die tot de bescherming aanleiding geven ;
- 5° de algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften."

Artikel 8

In artikel 14 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in de inleidende zin van § 1 wordt het woord "terzelfdertijd" geschrapt ;
- 2° § 1, 2° wordt vervangen door wat volgt :
  - "2° ter kennis gebracht van de bestuurlijke entiteiten, bevoegd voor ruimtelijke ordening, landinrichting, milieu, natuurbehoud en natuurlijke rijkdommen, en van de provincie(s) en gemeente(n) in kwestie." ;
- 3° in § 3 worden de woorden "het Instituut" vervangen door de woorden "de administratie".

Artikel 9

In artikel 18, 28, 29, eerste lid, 30 en 35, 12° en 13°, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Instituut" vervangen door de woorden "de administratie".

Artikel 10

In artikel 19, 21, 23, 24, 25, §§ 1 en 2, 1° en 2°, en 29, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "beschermd archeologische goederen" vervangen door de woorden "beschermd archeologische monumenten en zones".

Artikel 11

In artikel 25, § 4, van hetzelfde decreet worden de woorden "de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw" vervangen door de woorden "het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening".

Artikel 12

In artikel 111, § 5, 4°, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° de woorden "het Instituut voor het Archeologische Patrimonium" worden vervangen door de woorden "de dienst van de Vlaamse regering, bevoegd voor het onroerend erfgoed" ;
- 2° de woorden "beschermd archeologische goederen" worden vervangen door de woorden "beschermd archeologische monumenten en zones".